

Hemþirelerin Bakþm Verici Rollerine ?liþkin Tutum Ölçeði

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemþirelerin Bakþm Verici Rollerine ?liþkin Tutum Ölçeði*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22845>

Özet

Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği, hemşirelerin mesleki rollerine yönelik sahip oldukları tutumları ölçmek amacıyla Koçak, Albayrak ve Büyükkayac?-Duman tarafından 2014 yılında geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek, 16 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu araç, hemşirelik eğitiminde ve mesleki uygulamada, bakım rollerinin algılanması ve değerlendirilmesi ve potansiyel gelişim alanlarını belirlemek için önemli bir psikometrik araçtır. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarlılık ve yapısal geçerlik kanıtları sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Bakım Roller, Tutum Ölçeği, Ölçek Geliştirme, Öz Bakım, Hasta Hakları, Tedavi Süreci, Psikometri

Yazarlar

Koçak, C., Albayrak, S.A., Büyükkayac?-Duman, N.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, profesyonel hemşirelik uygulamalarında görev alan veya bu alanda eğitim gören bireylerin, temel bakım verici rollere karşı geliştirdikleri tutum düzeylerini belirlemektir. Bu tutumların ölçülmesi, hemşirelerin mesleki sorumluluklarına ne kadar değer verdiklerini, bu rolleri ne kadar benimsediklerini ve uygulamada ne kadar etkili olduklarını ortaya koymaktadır. Bu sayede, hemşirelik eğitim programlarının ve hizmet içi eğitimlerin bu tutumları olumlu yönde güçlendirmeye odaklanmaları sağlanabilir.

Ölçek, bakım verici rollerin çeşitli boyutlarını (öz bakım, hasta hakları ve tedavi süreci) kapsayarak, hemşirelik mesleğinin bütüncül doğasına uygun bir değerlendirme sunmayı hedefler. Elde edilen veriler, sağlık hizmeti kalitesini artırma ve hemşirelik mesleğinin profesyonel imajını güçlendirme çabalarına bilimsel katkı sağlamaktadır.

Yapı

Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği, hemşirelerin bakım rolleri hakkındaki bilişsel, duyuşsal ve davranışsal eğilimlerini kapsayan bir tutum yapısını ölçmektedir. Ölçek, Temel Bileşenler Analizi sonucunda belirlenen üç ana alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar, hemşirelik mesleğinin çekirdek sorumluluklarını temsil etmektedir:

Hemşirenin Öz bakım Gereksinimlerinin Giderilmesi ve Danışmanlık Rolüne İlişkin Tutumu (7 madde): Bu boyut, hastanın temel fizyolojik ihtiyaçlarını (temizlik, beslenme,

boyutları) karışlanmasına yönelik tutumları ve hastalara rehberlik etme sorumluluğunu içerir.

Hemşirenin Bireyi Koruma ve Haklarına Saygılı Olma Rolüne İlişkin Tutumu (4 madde):

Bu boyut, hastaların mahremiyetinin, güvenliğinin ve genel haklarının korunmasına verilen önemi ve etik sorumlulukları değerlendirir.

Hemşirenin Tedavi Sürecindeki Rollerine İlişkin Tutumu (5 madde): Bu boyut, hastanın tedaviye uyumu, ilaç yönetimi ve özellikle acil şikayetlerinin koşulsuz kabulü gibi klinik süreçlerdeki sorumluluklara yönelik tutumu ölçer.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerlik çalışmaları kapsamında Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.887 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin dil ve içerik geçerliliği de uzman görüşleri ve pilot uygulamalar yoluyla sağlanmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin teorik olarak beklendiği gibi üç faktörlü bir yapıyı desteklediğini göstermiştir.

Faktör yükleri, maddelerin ilgili oldukları alt boyutları yüksek düzeyde temsil ettiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı psikolojik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlilik analizi sonuçları oldukça yüksektir. Ölçeğin tamamı için hesaplanan genel Cronbach Alfa katsayısı 0.906 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve güvenilir bir ölçüm sağladığını göstermektedir.

Alt faktörlerin güvenirlilik katsayıları ise şu şekildedir: Birinci faktörün (Öz Bakım ve Danışmanlık) Cronbach Alfa katsayısı 0.847, ikinci faktörün (Bireyi Koruma ve Hakları) 0.836 ve üçüncü faktörün (Tedavi Süreci) 0.752 olarak belirlenmiştir. Tüm alt boyutların 0.70 eğerinin üzerinde olması, ölçeğin her bir bileşeninin de kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis) yöntemi kullanılarak boyut indirgeme ve faktör döndürmesi yapılmıştır. Analiz sonucunda, toplam varyansın önemli bir kısmını açıklayan üç temel alt faktör saptanmıştır. Bu üç faktörün toplam varyans açıklama yüzdesi %58.966'dır.

Faktörlerin varyans açıklama yüzdeleri detaylı olarak şöyledir:

Birinci faktör (Öz Bakım ve Danışmanlık Rolü): %22.191

İkinci faktör (Bireyi Koruma ve Haklarına Saygılı Olma Rolü): %20.044

Üçüncü faktör (Tedavi Sürecindeki Roller): %16.731

Ölçeğin faktör analizi için uygunluğunu gösteren KMO değeri (0.887) ve Bartlett Sphericity Testi sonuçları, verilerin faktör yapısına ortaya koymak için istatistiksel açıdan sağlam bir temel oluşturduğunu göstermektedir.

Ölçek Yapısı

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 16 madde, 3 alt boyutlu yapı.

Language Available: Türkçe

Population Group: Hemşireler ve Hemşirelik Öğrencileri

Age Group: Yetişkin (18 yaş ve üzeri)

Population Details: Hemşirelik mesleğini icra eden veya bu mesleğe hazırlanan bireylerin tutumlarını ölçmek için tasarlanmıştır.

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme (1=Kesinlikle katılmıyorum - 5=Tamamen Katılıyorum)

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik Eğitimi, Mesleki Tutum, Bakım Kalitesi, Psikometrik Özellikler, Faktör Yapısı

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nuriye Büyükkayacık Duman

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: nurfatihh@hotmail.com

Correspondence Address: Bilinmiyor

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2014 yılında yayımlanan bir çalışmada ile geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve telif hakları hakkında kesin bilgi için sorumlu yazar Nuriye Büyükkayacık Duman ile iletişime geçilmesi

gerekmektedir.

The original PDF can be downloaded here: [hemsirelerin-bakim-verici-rollerine-iliskin-tutum-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/354111111)

Referanslar

Koçak, C., Albayrak, S.A. ve Büyükkayac?-Duman, N. (2014). Hem?irelerin Bak?m Verici Rollerine ?li?kin Tutum Ölçe?i Geli?tirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?. *Hem?irelikte E?itim ve Ara?tırma Dergisi*, 11(3), 16-21. Makalenin tam metnine eri?im için: journalagent.com

Hem?irelerin Bak?m Verici Rollerine ?li?kin Tutum Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, toplam 3 alt boyut ve 16 maddeden olu?maktadır:

Hem?irenin Öz bak?m Gereksinimlerinin Giderilmesi ve Dan??manlık Rolüne ?li?kin Tutumu (7 madde): Hastan?n temizlik, beslenme ve bo?altım gibi öz bak?m ihtiyaçlar?n? kar??lamak hem?irenin önemli görevlerinden biridir.

Hem?irenin Bireyi Koruma ve Haklar?na Saygı? Olma Rolüne ?li?kin Tutumu (4 madde): Hem?ire bak?m verirken bireylerin mahremiyetinin korunmas?na özen göstermeli.

Hem?irenin Tedavi Sürecindeki Rollerine ?li?kin Tutumu (5 madde): Bireyin a?r? ?ikayetini kay?tsız ?artsız kabul etmek hem?irenin sorumlulu?udur.